

Klimatpolitik och effektivitet: Lärdomar från åkerinäringen

Gustav Martinsson, Stockholms universitet

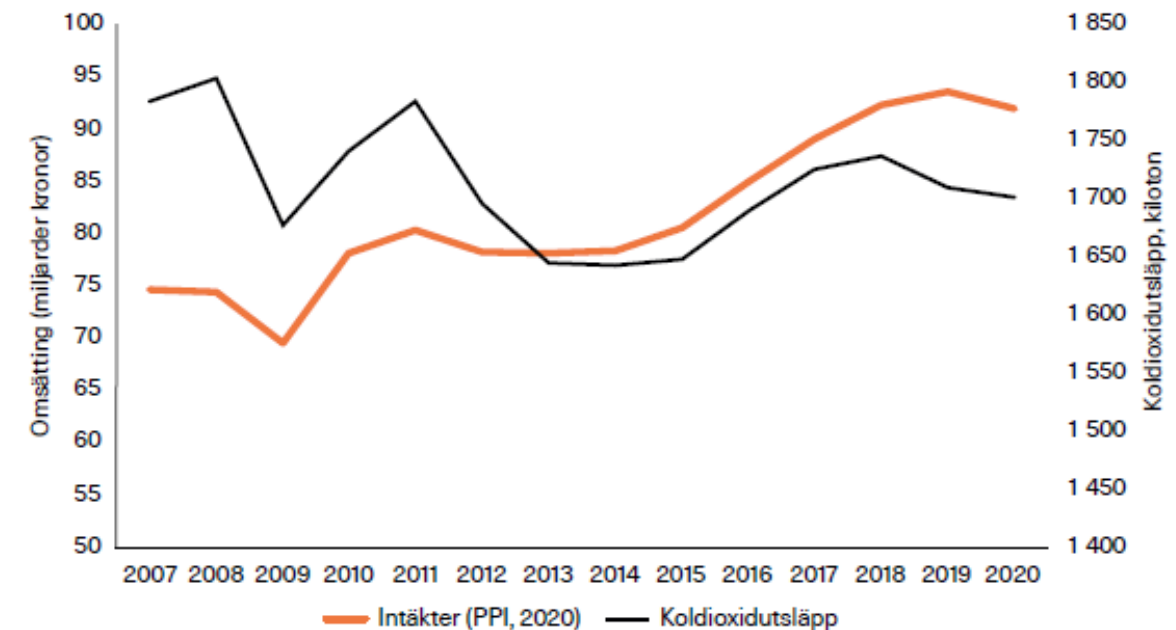
Per Strömberg, Handelshögskolan i Stockholm

Christian Thomann, Kungliga Tekniska högskolan

The SNS logo is displayed in a dark grey, serif font. It is positioned on a large, light orange geometric shape that resembles a stylized mountain or a large letter 'A' in the bottom right corner of the slide.

Absolut "frikoppling" mellan produktion och utsläpp

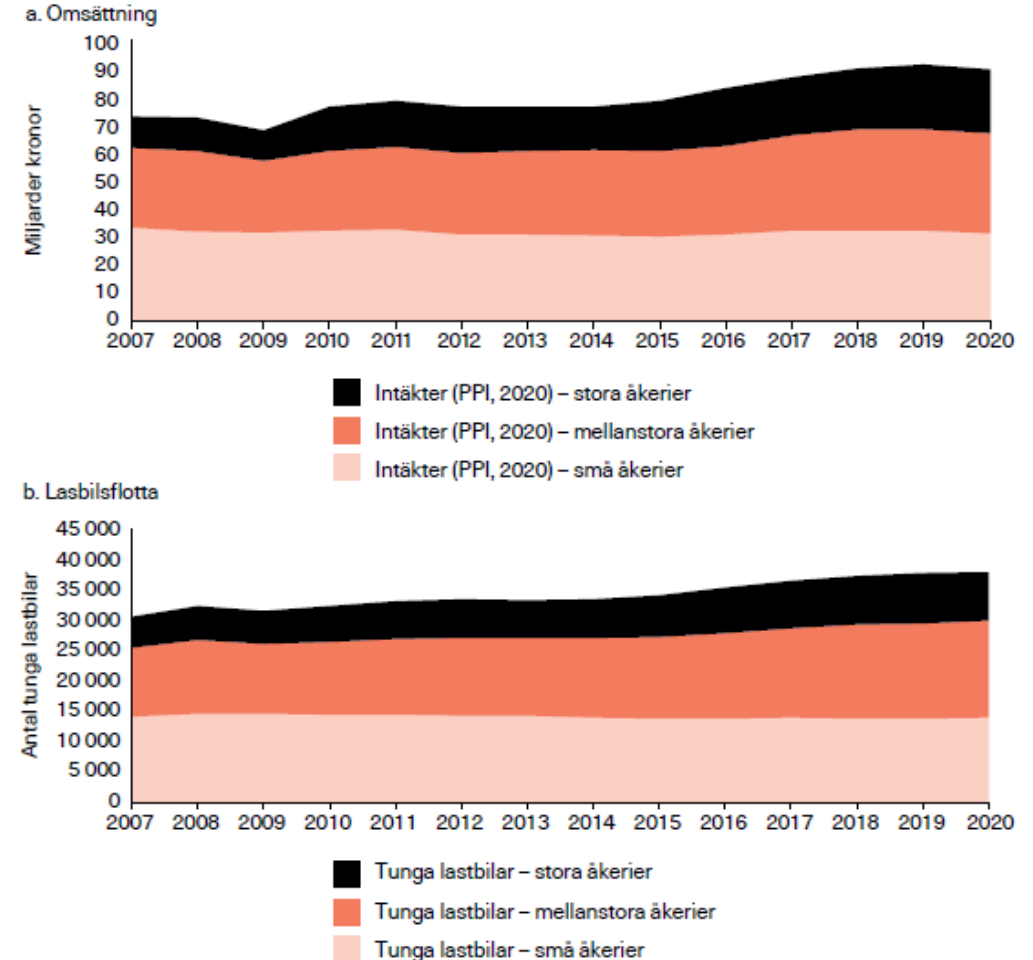
- Vi finner att:
 - Under perioden steg branschens reala omsättning med 23 procent.
 - Koldioxidutsläppen från näringen minskade under samma period med 5 procent.
 - Tar man hänsyn till användning av biobränsle minskade de fossila utsläppen med 30 procent.
- Mekanism:
 - Marknadsbaserade klimatstyrmedel som förändrar relativkostnaden på fossila kontra icke foss. insatsvaror
 - Syftar till effektiviserad energianvändning.
 - Här: koldioxidbeskattning samt reduktionspliktens kostnadshöjande effekt.

Källa: Egna beräkningar.

Stora åkerier tar marknadsandelar från mindre

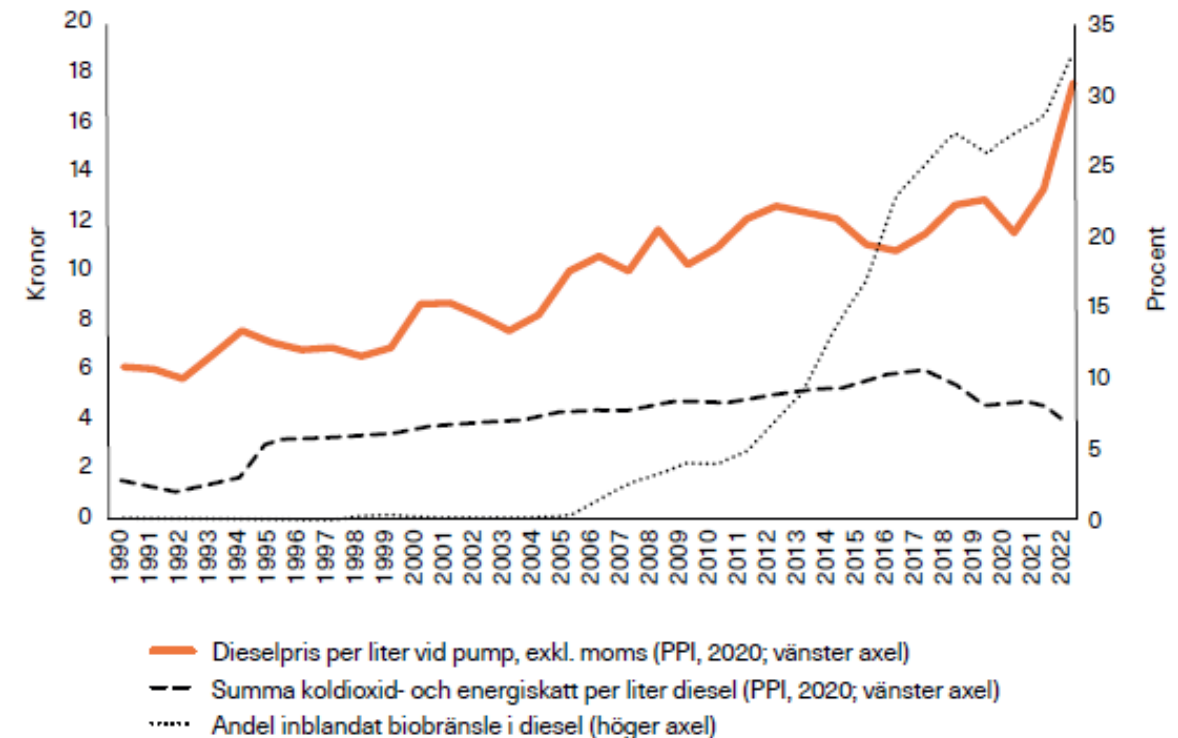
- Hela produktionsökningen från förra bilden drivs av stora åkerier (övre diagrammet).
 - Liknande utveckling avseende fördelning av antal aktiva lastbilar (nedre diagrammet).
- Stordriftsfördelar inom logistik och ruttplanering.
 - Forskningslitteraturen: stordriftsfördelar i teknologi-investeringar.

Källa: Egna beräkningar.

Rapportens syfte samt avgränsningar

- Rapportens syfte:
 - undersöka hur åkeribranschens struktur, produktivitet och koldioxidutsläpp påverkats av klimatpolitiskt drivna bränslekostnadsökningar.
 - Fokus på åkeribranschen (SNI4941) – ca 70% av körda KM av tunga lastbilar.
 - Detaljerade data på enskild lastbilsnivå som kan kopplas till företagsnivå.
 - Tidsperiod 2007-2020.
- Dieselpriset utveckling (till höger):
 - Dieselpris vid pump ökade ca 30 procent 2007-2020.
 - Klart störst prispåverkan från högre pris på det inblandade biobränslet. Oljepriset faller efter 2014.

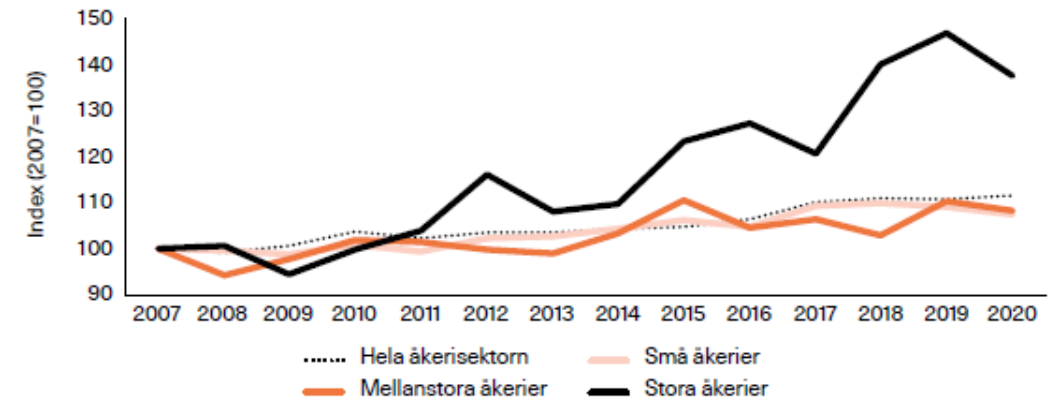

Källor: Finansdepartementet, Drivkraft och Skatteverket.

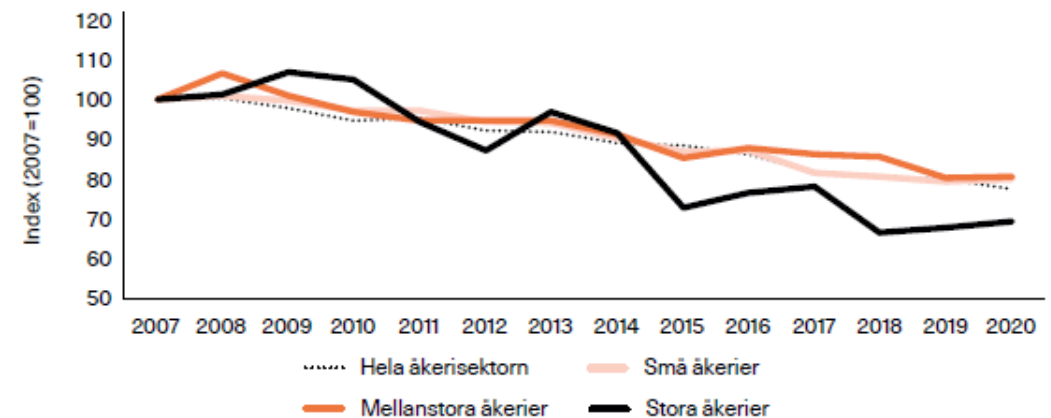
Produktivitet i åkerinäringen: ett nytt mått

- Tar fram nytt mått på produktivitet i åkerinäringen: real produktion per potentiell transportarbete.
- Branschen 12 procent mer produktiv.
 - Koldioxidintensiteten -23 procent.
- Stora åkerier 37 procent mer produktiva.
 - Koldioxidintensiteten -30 procent.

a. Produktivitet

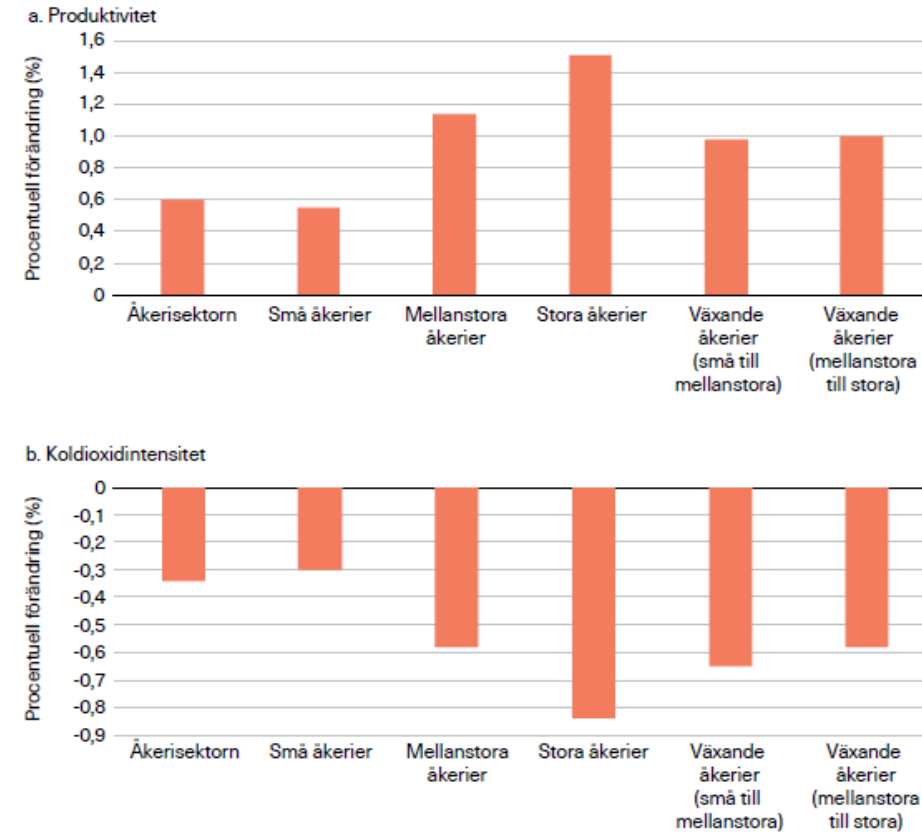

b. Koldioxidintensitet

Bränslekostnader och produktivitet

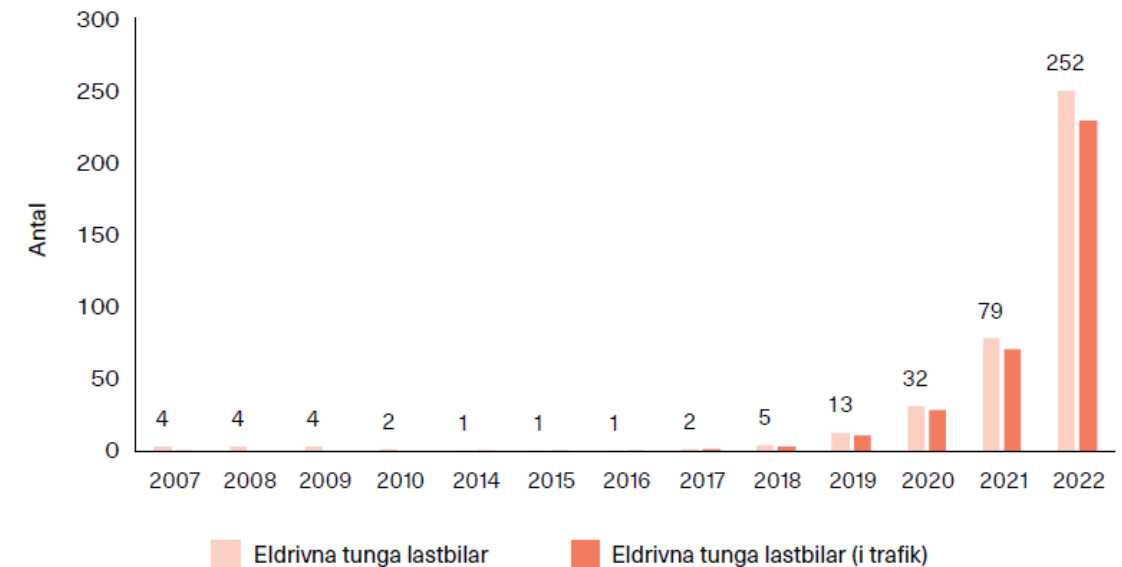
- Vår metod kan isolera effekten mellan produktivitet och bränslepris fr andra faktorer
 - såsom kör-stil, bränslepris-klausul, marknadssegment, övervältringseffekter, olika klimatpolicy m.m.
- En ökning i bränslekostnad med 1 % leder till:
 - 0,6 % högre produktivitet i branschen.
 - 1,5 % högre produktivitet i stora åkerier.
 - 0,3 % lägre koldioxidutsl. per omsatt krona i branschen.
 - 0,8 % lägre koldioxidintensitet i stora åkerier.

Not: Varje stapel är ett estimat för en separat regressionsanalys och de är samtliga statistiskt signifikanta på under en procents nivå. Samtliga staplar är dessutom statistiskt skilda från små åkeriers elasticitet. Varje regressionsmodell inkluderar kontrollvariablerna "balansomslutning delat med antal tunga lastbilar" och "belåningsgrad" för varje åkeri och år. Vidare inkluderas så kallade företags- och årsspecifika effekter i varje modell. Källa: Egna beräkningar.

Elektrifiering och uppgradering av lastbilsflottan

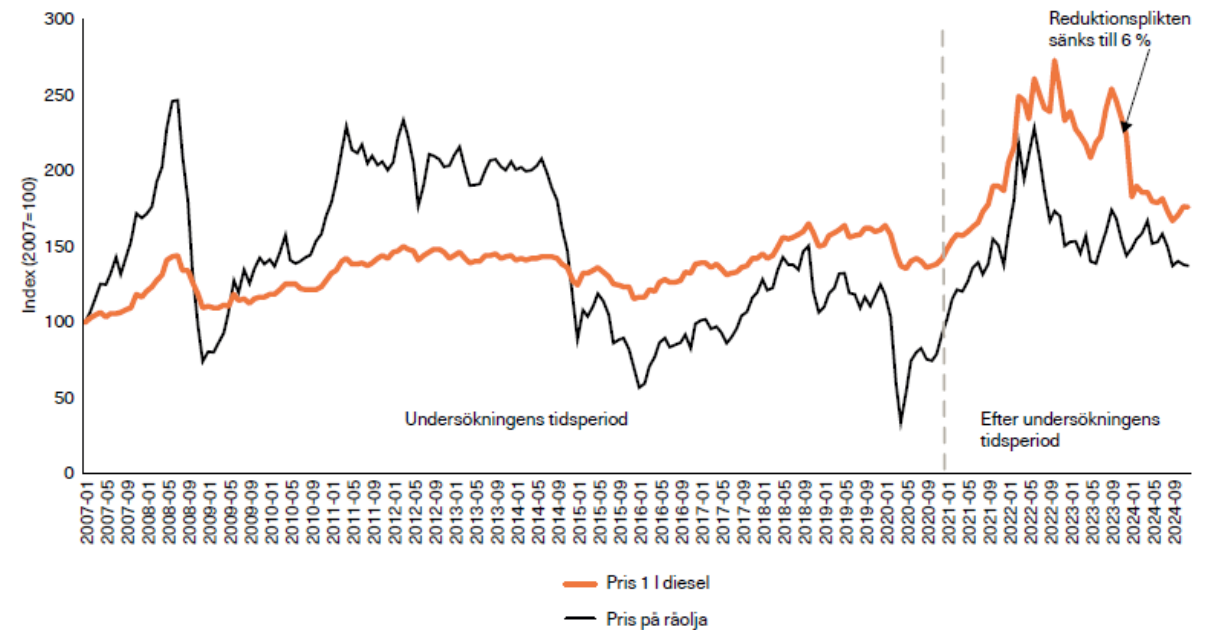
- Elektrifiering ökar men från väldigt låg nivå.
 - Runt 30 tunga lastbilar i trafik år 2020 av runt 40 000.
 - Nyregistrering år 2024: ca 7% (Trafikverket, 2025).
- Uppgradering av lastbilsflottan är ett sätt att minska sina utsläpp (vilket kontrolleras för).
 - Åkerier reagerar mest avs. mindre bränsleeffektiva modeller.
- Vikten av att bli effektivare med befintliga fossildrivna fordon.
 - Gäller samtliga industrier.

Källa: Egna beräkningar och Fordonsregistret.

Vägen framåt

- **Förutsägbarhet:** Klimatpolitiken måste vara långsiktig och stabil för att stimulera investeringar.
- **Bibehåll kostnadsincitament:** Vare sig via skatter eller reduktionsplikt måste bränslekostnaden fortsatt spegla utsläpp.
- **Värna konsolidering:** Strukturförändringar mot effektivare aktörer kan stärka både produktiviteten och minska koldioxidutsläppen.
- **Stöd till teknikneutral effektivisering:** Effektivitetsvinster bör uppmuntras oavsett om de sker via logistik eller ny teknik.
- **Förbered för EU ETS2:** Framtida kostnadsökningar i EU:s klimatpolitik kräver att svenska åkerier anpassar sig i tid.

Källa: Drivkraft Sverige.

S

N

Jakobsbergsgatan 18
Box 5629
114 86 Stockholm

+46 8 507 025 00
info@sns.se

S